

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

10 juli 2002

GEDACHTEWISSELING

**over de toestand van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen
met de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport,
Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking,
en met de heer Paul Huvenne, directeur KMSKA**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport
uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jos Stassen

Vaste leden :

de heren Bart De Smet, Carl Decaluwe, Eddy Schuermans,
mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Frans De Cock, Peter Gysbrechts, Marino Keulen,
Guy Sols ;

de heer Wilfried Aers, mevrouw Niki De Gryze, de heer
Miel Verrijken ;

de heren Chokri Mahassine, Dany Vandenbossche ;

de heer Jos Stassen ;

mevrouw Margriet Hermans.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heer Luc Martens,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Gilbert
Vanleenhove ;

de heren André Denys, Jacques Devolder, Jacques
Laverge, Paul Wille ;

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Felix
Strackx ;

de heren Peter De Ridder, André Van Nieuwkerke ;

de heer Jo Vermeulen ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

38 (2001-2002)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

– Nr. 2 : Hoorzitting

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Media en Sport organiseerde op 6 juni 2002 een gedachtewisseling over de toestand van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen, met de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, en met de heer Paul Huvenne, directeur KMSKA

De heer Jos Stassen, voorzitter : Aan de orde is de gedachtewisseling met de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, en met de heer Huvenne, Directeur, over het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen.

De heer Huvenne heeft het woord.

De heer Paul Huvenne : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, het KMSKA is enerzijds heel bekend en kan op heel veel sympathie rekenen. Anderzijds is het als instelling een grote onbekende gebleven. Daarom verheugt het me dat ik hier het museum en zijn werking nader kan toelichten.

Wie de werking van het KMSKA wil beoordelen, mag niet uit het oog verliezen dat het museum bij mijn aantreden als algemeen directeur op het einde van 1997 zich in een diepe crisis bevond. Vandaag is deze crisis zo goed als bedwongen. Dit gebeurde op een doordachte en gestage manier zonder de externe werking of de uitstraling van het museum in het gedrang te brengen. Hierdoor werd de Van Dycktentoonstelling in 1999 een internationaal succes, herwon het museum het vertrouwen van pers en publiek en is de meerderheid van de medewerkers gewonnen voor een vernieuwde dynamische aanpak.

De situatie van het museum was op het einde van 1997 ronduit belabberd. De organisatie was volledig verziekt als gevolg van een gebrekkig management en beheer. Het gebouw en de bijbehorende infrastructuur bevonden zich in een erbarmelijke staat. De infrastructuur was en is verouderd en verminkt door ondoordachte ingrepen. Dat gold ook voor een groot deel van de collectie. De reputatie en de maatschappelijke uitstraling waren negatief. Al jaren kreeg het slechte kritiek in de pers, met als hoogtepunt de polemiek in De Morgen in de zomer van 1996 en de persberichten rond de restauratie van de Keizerhal. Ook in het publieke debat over het nieuwe Vlaamse museumdecreet

was het grootste en belangrijkste museum van Vlaanderen de grote afwezige.

Nochtans waren er in het museum heel wat bekwaame en loyale wetenschappelijke en technische medewerkers. Zo vervulde de educatieve dienst een pioniersrol met een opmerkelijke reputatie, al bleef dat door de buitenwereld te weinig opgemerkt. In het algemeen ontbrak het de meeste museummedewerkers aan een duidelijk omschreven opdracht, een gemeenschappelijk doel en motivatie.

Het statuut van de instelling bleef onduidelijk. De financiële situatie was desastreus. De administratie van het museum was in de steek gelaten. De hoogste aanwezige administratieve rang was tot april 2002 rang C, wat vergelijkbaar is met onderbu-reauchef. Het vernieuwingsproces voor de ambtenarij van de Vlaamse Gemeenschap gericht op klantvriendelijkheid en doelmatigheid, was aan het personeel voorbijgegaan. De veiligheid haalde op een Musavetest amper 2 op 10.

Van meet af aan heb ik in mijn beleidsnota's gewezen op deze pijnpunten. Ze werden bevestigd door de audit van het Rekenhof van mei 2001. In de overtuiging dat dit zo niet langer kon, werd besloten om via een objectieve selectieprocedure een algemeen directeur aan te stellen die het tij kon keren. In het volle besef dat de situatie niet in een handomdraai kon worden opgelost, heb ik toch de opdracht aanvaard om het KMSKA uit de impasse te helpen en het op korte termijn te verlossen van een vrij negatief imago en inefficiënte interne werking. Ik heb het team weer zelfvertrouwen gegeven en het museum met een doordacht tentoonstellingsbeleid op de internationale kaart geplaatst.

Het referentiekader voor dit beleid waren het nieuwe museumdecreet en de beleidsnota's van de openvolgende ministers. De audit van het Rekenhof van mei 2001 bevestigt dit. Hiertoe heb ik in samspraak met de directieraad en het museumteam een beleidsplan ontwikkeld, dat de laatste vier jaren stapsgewijs in praktijk is omgezet. Het blijft een moeizame operatie. De plaats en verantwoordelijkheid van het KMSKA zijn juridisch, administratief, boekhoudkundig en beheertechnisch niet altijd even duidelijk en vragen nog om verdere uitklaring. De rapporteringskanalen zijn niet altijd doelmatig. De randvoorwaarden zijn vaak niet vervuld. De afwezigheid van een zakelijk directeur, het ontbreken van afdelingshoofden en bijgevolg lijnmanagement, maakte het ingrijpende transformatieproces niet altijd even makkelijk.

Zoals blijkt uit de pers en externe evaluaties is het KMSKA er de voorbije vier jaar in geslaagd in Vlaanderen opnieuw erkenning te vinden als een uniek, dynamisch museum voor beeldende kunst met een opmerkelijke maatschappelijke relevantie. Al blijft het een museum met collecties oude en moderne kunst, dat inhoudelijk veeleer op het verleden is gericht, toch kiest het bij de interne professionele werking en in zijn communicatie met het publiek voor een uitgesproken eigentijdse aanpak.

Als nieuwe directeur heb ik aanvankelijk vooral geïnvesteerd in de uitbouw van een nieuwe mentaliteit en teamgeest. De museummedewerkers leerden werken binnen een duidelijk beleidsplan. Dit kwam de motivatie en de responsabilisering van de meeste betrokkenen ten goede. In de eerste plaats werd gestreefd naar een organisatiestructuur die rekening hield met de noodwendigheden en uitdagingen van een hedendaags museum. Dit vroeg de medewerkers om verantwoordelijkheid op te nemen en te werken binnen een volledig nieuw organogram (zie bijlage 1). Voortaan bepalen de basistaken die een museum volgens de ICOM-definitie moet vervullen, de interne structuur en de professionele werking van het KMSKA.

De vier afdelingen zijn collectiebehoud en -beheer, collectieonderzoek, publiekswerking en administratie en logistiek. De horizontale werking moet zorgen voor een intense samenwerking tussen afdelingen en diensten. Regelmatig overleg, seminars en vormingssessies moeten ervoor zorgen dat de medewerkers zich deze manier van werken kunnen eigen maken. Voor een aantal processen, zoals personeel, vorming, juridische bijstand, maar ook begroting en alles wat DAB betreft, is het museum aangewezen op de administratie van de Vlaamse overheid. Hiervoor zijn protocollen afgesloten.

Voor het onderhoud en het instandhouden van het gebouw is het KMSKA aangewezen op de administratie van de gebouwen. De directieraad, samengesteld uit de directeur-generaal van de dienst Cultuur, de museumleiding en een aantal notoire buitenstaanders met een internationale reputatie, vormt de denktank voor de instelling en begeleidt de algemeen directeur in zijn functie als manager en geeft hem voortdurend advies, steun en kritiek.

Omdat niet alles ineens kan gebeuren is er gekozen om de nieuwe organisatiestructuur stapsgewijs operationeel te maken. Hiervoor wordt procesmatig gewerkt in welomschreven trajecten, die zowel financieel als voor de personeelsinzet zijn begroot. Zo wordt er gewerkt aan een duidelijk omschreven collectieplan, een duidelijke herprofilering van de

wetenschappelijke bedrijvigheid en expertise in het museum, een strategisch plan voor een professionele publiekswerking met oog voor een zo groot mogelijke participatie van een breed publiek, een kwaliteitsvolle communicatie en museologie, een sterke educatieve ondersteuning en een wijdvertakte promotie- en pr-dienst binnen en buiten de landsgrenzen. Er wordt verder nog gewerkt aan een personeelsplan, een veiligheidsplan, informatiemanagement en analytische boekhouding. Daarnaast moet er dringend werk worden gemaakt van een masterplan voor het museumgebouw.

Vooraf de keuze voor een doordacht en boeiend tentoonstellingsbeleid zorgde voor een positieve beeldvorming van het KMSKA in de pers en bij het publiek, en creëerde vertrouwen bij heel wat internationale partners. Bijvoorbeeld de tentoonstelling van Antoon van Dyck van 1999 was ongetwijfeld een absolute topper met 325.108 bezoekers, en de tentoonstelling 'Kinderen op hun mooist' in 2001 in samenwerking met het Frans Halsmuseum van Haarlem, die ongeveer 75.000 bezoekers mocht begroeten.

Er is ook actief geïnvesteerd om de cultuurdrempel te verlagen en door vernieuwende initiatieven en evenementen nieuwe publieksgroepen voor het museum aan te trekken. In het kader van voormelde tijdelijke tentoonstellingen werden tal van educatieve activiteiten en evenementen op het getouw gezet. Ruim 25 percent van het vaste publiek werd bereikt door gidsbeurten, cursussen of andere vormen van publieksbegeleiding. Ook via de dossier-tentoonstellingen werden nieuwe doelgroepen aangesproken. Er werd volop geïnvesteerd in een eigentijdse presentatie.

Intussen werd ook werk gemaakt van de updating van de audiogids voor de vaste verzameling, die nog altijd gratis bij het toegangsticket aan het publiek wordt aangeboden. Er is een ruim interactief aanbod maar het meest succesrijk zijn nog steeds de gidsenwerking en de jeugdateliers.

Het museum geniet vandaag niet alleen het vertrouwen van het publiek en de pers maar ook van buitenlandse instellingen en partners. Dit kon worden bereikt door het zorgvuldig investeren in netwerking. De inspanningen die werden geleverd voor het uitbouwen van een netwerk voor kunst-historische documentatie voor Vlaamse beeldende kunst en de uitbouw van een koepel voor de grote collecties beeldende kunst in Vlaanderen staan hier voorop in de agenda. Het is de bedoeling dat hierdoor, vertrekkend van de eigen collecties, een landelijk kenniscentrum wordt uitgebouwd, waar-

bij de academische wereld nauw betrokken moet worden. Er wordt in universitaire kringen gedacht aan een 'Masters of Flemish Art'.

Belangrijk voor de netwerking is ook de voorttrekkersrol van het KMSKA in Codart, een netwerk dat alle verzamelingen met Vlaamse en Nederlandse kunst wereldwijd verbindt. Ook belangrijk zijn het wereldwijd in bruikleen geven van werken uit het depot en de vaste collectie, de wetenschappelijke medewerking aan internationale tentoonstellingsprojecten, de vertegenwoordiging van museummedewerkers in internationale organisaties zoals ICOM en het aantrekken van buitenlandse experts bij de concrete uitwerking van deelprojecten zoals restauratie, veiligheid en communicatie. De gegevensinzameling voor een internationale benchmarking gebeurde in samenwerking met McKinsey.

De Vlaamse Museumvereniging is nu bij ons gehuisvest, en dat heeft het KMSKA een beetje uit zijn ivoren toren gehaald. Opmerkelijk is de samenwerking die intussen met de stedelijke en provinciale musea tot stand kwam. Daardoor is het KMSKA zijn kerntaken op lokaal vlak bewuster gaan invullen. Het museum heeft een trouwe, zeer talrijke en vrijgeveige Vriendenvereniging, waaruit bovendien een ploeg vrijwilligers kan worden gerecruteerd.

Statutair en financieel moet nog veel worden uitgeklaard. Ik ben blij dat minister Anciaux tijdens de begrotingscontrole van 2001 in de mogelijkheid heeft voorzien om een zakelijk leider op niveau A2A aan te werven. Voor de aanwerving zelf ben ik afhankelijk van de bovenbouw van het departement WVC. De procedure is heel complex en neemt veel tijd in beslag.

Positief is dan weer dat de dotatie van de Vlaamse overheid in enkele jaren met 30 percent is opgetrokken, van 63 naar 96 miljoen frank. Wat de investeringen betreft, moet er nog veel gebeuren. Op basis van een stappenplan moet de infrastructuur worden aangepakt. Het bouwkundig behoeftenplan van architect Jan Thomaes vormt de basis hiervoor. Een realistisch stappenplan dat in de handen ligt van de dienst gebouwen is in de infrastructuurcommissie van het KMSKA uitgewerkt. Ik zal dat eerstdaags aan de minister voorleggen. Ik weet dat het ideale museum niet op één dag gebouwd is. De klimaatregeling, de zonnewering en de aankleding van museumzalen moeten we renoveren.

Een aantal van de doelstellingen in onze krijtlijnennota voor het KMSKA zijn intussen gerealiseerd.

Het ogenblik is gekomen om te evalueren en om te bepalen welke ambities realistisch zijn voor de komende jaren. We kunnen hiervoor terugvallen op enkele basisprincipes van het mission statement : stapsgewijs werken ; eerst zorg dragen voor de museale basisfuncties, conform het museumdecreet ; op middellange of lange termijn een voorbeeldfunctie voor het landelijk museumlandschap vervullen en een voorttrekkersrol spelen bij de realisatie van een koepel voor de collectie beeldende kunst in Vlaanderen. Dit moet het uitgangspunt worden voor de uitbouw van een uitgesproken internationaal profiel. Als wetenschappelijke instelling kan het KMSKA zijn voorttrekkersrol in Vlaanderen ten volle waarmaken als het de ruimte en de middelen krijgt.

De meeste beheersproblemen en -tekorten zijn in kaart gebracht, geraken stilaan opgelost of worden grondig aangepakt. Daarom kan het KMSKA zich nu vooral concentreren op de verdere professionele invulling van zijn basisfuncties en kerntaken. Hiervoor gaan we, in de mate dat het DAB-statuuut het toelaat en in afwachting dat een EVA- of IVA-structuur een transparantere oplossing biedt, met een meerjarenplan werken.

De middelen en de mogelijkheden om het nieuwe beleidsplan en het bijbehorende organogram in werking te laten treden, werden zorgvuldig bestudeerd en gecontroleerd. Dit gebeurde onder andere aan de hand van een doelmatigheids- en een procesanalyse – de fameuze PIP/PEP – zodat de toestand van het KMSKA nu erg duidelijk is. Het nieuwe beleidsplan en organogram kunnen pas ten volle werkzaam worden als – naast een zakelijk leider – zo snel mogelijk afdelingshoofden worden aangesteld, die de algemene directeur in staat stelt een lijnmanagement te voeren.

In de komende jaren zal voldoende ruimte en aandacht worden opgebracht voor de uitbouw van de koepel 'Collectie beeldende kunst Vlaanderen', in samenwerking met de kunstmusea in Gent en Brugge.

Verder moet dringend in het gebouw, de infrastructuur en de omgeving worden geïnvesteerd als het KMSKA het lokale niveau wil overstijgen. Er is reeds een bouwkundig behoeftenplan opgesteld, maar dit moet verder worden uitgewerkt tot een masterplan om toe te laten op lange termijn met zinvolle projecten in een groter geheel te investeren. Ook moet het maatschappelijk en urbanistisch draagvlak nog verder worden onderzocht. De rol en de plaats van het museum kunnen niet worden losgekoppeld van zijn stedelijke context op het zo-

geheten 'museumeiland' in het Antwerpse Zuidkwartier, met het MUHKA, het Provinciaal Beeldencentrum, het Zuiderpershuis en het Galerijen-circuit.

Tot slot wil ik nog enkele belangrijke stappen vermelden die we daarbij in het oog moeten houden. De pijnpunten die het Rekenhof in zijn rapport van mei 2001 vermeldde, moeten systematisch worden aangepakt of worden opgelost – als dat nog niet is gebeurd. Er moet worden geïnvesteerd in informatieverwerking om een kwalitatief meetbaar beheer mogelijk te maken. Ook moeten we investeren in onze informatiesystemen TMS voor de collectieregistratie, in internet en in de websites.

Een toekomstgerichte planning zal rekening moeten houden met de verwachtingen met het oog op een beter bestuurlijk beleid. Daarom was het noodzakelijk de krijtlijnennota in het licht van dit perspectief te herschrijven. We hebben McKinsey bereid gevonden om pro bono het bedrijf door te lichten, een bedrijfsanalyse door te voeren en in nauw gezamenlijk overleg de beleidsnota te hertekenen om te kunnen werken met beheersovereenkomsten.

Voor de personeelsplanning is een duidelijk traject uitgetekend. De PIP/PEP oefening wordt gemaakt met de hulp van WVC. De huidige situatie is getoetst en door de minister goedgekeurd; aan de gewenste situatie wordt op dit ogenblik verder gewerkt. Het veiligheidsplan moet verder worden uitgewerkt. Het aanstellen van een veiligheidsmanager van niveau A1 was daarbij een belangrijke stap. Er wordt samengewerkt met de stedelijke musea van Antwerpen met het oog op de implementatie van de wet Tobback voor het toezichtspersoneel. De toetsing met Musave blijkt een werkzame indicator om de vooruitgang op het vlak van veiligheidsbeheer te meten. Op dit ogenblik wordt dit op honderd geschat. Nu zitten we op zeventig, we komen van twintig. Het is een stap in de goede richting, en dit in vier jaar tijd.

In het kader van het kerntakendebat zijn we in gezamenlijk overleg gekomen tot het plannen van de koepel voor het beheer van de collecties Oude Beeldende Kunst Vlaanderen. PricewaterhouseCoopers (PWC) doet hiervoor een basisstudie. Het is duidelijk dat dit traject er moet komen in een bottom-upbeweging. Het debat rond kerntaken moet worden verruimd naar het internationale niveau dat op dit ogenblik in het museumdecreet ontbreekt. Daarom moet de werking van het KMSKA worden ingeschreven in het ministerieel beleid en een sleutelrol bij het erfgoed beheer toe-

bedeeld krijgen. De McKinsey-nota biedt de ruimte om dit trapsgewijs te doen.

Nog enkele bedenkingen bij de nota van het Rekenhof. De structuur zou ondoorzichtig zijn. Ik heb een organogram meegebracht. Het Koninklijk Museum heeft een kunstschat in haar bezit ter waarde van zo'n 15 miljard frank. Het museum valt onder de Vlaamse overheid, maar is tevens een wetenschappelijke instelling. Wetenschappelijke instellingen hebben een heel apart statuut, dat aanleunt bij de VOI's. Ze zijn als buitendienst telkens bij een departement ingedeeld. Zo zijn wij bij Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur ingedeeld.

Wij hangen af van twee administraties, namelijk de dienst Cultuur en de dienst Bovenbouw. Personeelswerking en juridische bijstand valt onder Bovenbouw. Via de afdeling Beeldende Kunst komen we bij het directoraat-generaal terecht en de administratie Cultuur. Onze rapportering gebeurt via de afdeling Beeldende Kunsten. Voor de budgetten bij het infrastructuurfonds ben ik aangewezen op de medewerker van het directoraat-generaal. Voor het gebouw zelf hangen wij af van de afdeling Gebouwen. Ook onze verzekeringen vallen hieronder.

Als wetenschappelijke instelling hebben we ook te maken met de afdeling Wetenschappen. Voor ons bijzonder statuut voor het wetenschappelijk personeel vallen wij onder de afdeling statutaire aangelegenheden. Het is een ondoorzichtige structuur en dit is een zware erfenis uit het verleden. Herstructurering moet beetje bij beetje worden aangepakt.

Tevens wil ik verwijzen naar de tentoonstellingen die wij hebben ingericht. Wij houden jaarlijks minstens één grote tentoonstelling, die wetenschappelijk relevant is. Wij trachten om de zes jaar een blockbuster te maken in samenwerking met de stad. Dit tempo van tentoonstellingen versterken wij met dossiertentoonstellingen. Het zijn kleine tentoonstellingen die de wetenschappelijke staf ertoe aanzetten om sneller met zijn materiaal, onderzoek en restauraties, naar buiten te komen. Wij hebben ook "Collectie Op Bezoek" gelanceerd. Zo hebben wij nu een belangrijk stuk uit de verzameling van Brugge. Naast die "Collecties op Bezoek" hebben we onze eigen tentoonstellingen. Vorig jaar hebben we een tentoonstelling aan Japan uitgeleend, nu loopt er een in Salamanca. Als die reizen de tentoonstellingen terugkomen, tonen we die ook graag aan ons publiek.

Op de eerste verdieping huist onze vaste collectie, op het gelijkvloers een bewegende tentoonstelling.

De voorzitter : Dan geef ik nu graag het woord aan minister Bert Anciaux.

De heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking : De ondersubsidiëring van de eigen musea wordt stapsgewijs weggevoerd. Met nieuwe middelen werden verbeteringen aangebracht. Voor het KMSKA is de dotatie van 72,3 miljoen frank in 1999 verhoogd naar 95,3 miljoen frank in 2001. Het loon van de zakelijk leider is in 2002 lichtjes gedaald. De minister van Begroting heeft het onbelaste saldo van 2001 afgeroomd. Dat is in principe een eenmalige operatie.

Sinds het rapport van het Rekenhof krijgt het KMSKA een nieuw boekhoudsysteem. Dat loopt niet echt gesmeerd omdat er problemen zijn met de computerverwerking. Er is ook nog geen grotere transparantie, maar ik blijf hopen. De procedure voor de aanwerving van een zakelijk leider loopt.

Dit jaar komt er een systeem van beheersovereenkomsten met het KMSKA. Er wordt een jaarlijkse beleidscyclus ontwikkeld, die wordt bijgestuurd op grond van de beheersovereenkomst. De nota over de plaats van de Vlaamse musea binnen het museumbeleid wordt dit jaar afgerond. Er zal een antwoord worden geformuleerd op de aanbevelingen van het Rekenhof. We wachten op de hervorming van de Vlaamse administratie. De diverse juridische structuren van gemeenschapsinstellingen worden hervormd tot de EVA's. Het beleid zou moeten worden vereenvoudigd door er een extern verzelfstandigd agentschap van te maken, met een grote vorm van autonomie en verantwoordelijkheid, via een beheersovereenkomst met de minister van Cultuur.

De heer Miel Verrijken : We hebben enkele weken geleden een heftige perscampagne meegemaakt over de materiële toestand van het gebouw. Daarom is het goed dat deze commissie kennis kan nemen van de huidige toestand en van de vooruitzichten voor de herstellingen.

Voormalig minister Martens draagt die verantwoordelijkheid momenteel niet langer. Heel wat mensen, waaronder ikzelf, zijn van mening dat we hier een zeer mooie kans hebben laten liggen. Het betreft hier uiteraard een klein museum dat meer dan een eeuw geleden is gebouwd. Iedereen weet dat de conservator eigenlijk meer ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen nodig heeft. Om dit probleem op te lossen, is een deel van de vaste collectie in reserve gezet.

Vlak tegenover het museum bevond zich vroeger een prachtig gebouw in art nouveau-stijl. Hoewel het tijdens de Tweede Wereldoorlog zwaar is beschadigd, is het schandalig dat dit gebouw zonder meer is afgebroken. Op die plek bevindt zich momenteel een vestiging van Delhaize. Er zijn een tijdlang besprekingen gevoerd over het aankopen van deze ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen. Om budgettaire redenen is die aankoop indertijd niet doorgegaan. Een ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen is er evenmin gekomen.

De momenteel gehanteerde methode ligt eigenlijk voor de hand. Om plaats te maken, is een deel van de vaste collectie opgeborgen. Aangezien heel wat Europese musea met plaatsgebrek kampen, wordt deze strategie ook op andere plaatsen toegepast. Hoewel ik de doorgevoerde selectie niet wil bekritisseren, wil ik er toch even op wijzen dat heel wat buitenlandse bezoekers, conservatoren en nog hoger geplaatste functionarissen, tevergeefs naar een aantal buitenlandse werken hebben gezocht. Hoewel het de taak van de conservator is om Vlaanderen en de wereld zoveel mogelijk Vlaamse kunst te tonen, meen ik dat de selectie misschien toch iets te patriotistisch is opgevat. Het is schrijnend dat een aantal belangrijke werken niet langer permanent worden tentoongesteld.

Ik weet evenwel dat de directeur en zijn diensten hier niets aan kunnen verhelpen. De uitbreidingsprojecten zijn immers niet doorgegaan. Nu Antwerpen-Zuid in de mode is, zal het vinden van uitbreidingsmogelijkheden in de onmiddellijke omgeving van het museum er zeker niet makkelijker op worden. Om verschillende redenen, waaronder de veiligheid, zou een eventuele uitbreiding zich nochtans in de onmiddellijke omgeving moeten bevinden.

Het museum is momenteel in een schitterend gebouw gehuisvest. Hieruit blijkt wat in de loop van de negentiende eeuw in het volgens ons nochtans zeer manke België is verwezenlijkt. We moeten bewondering hebben voor de musea die in Antwerpen en in andere steden zijn gebouwd. Het kost ons momenteel veel moeite om die gebouwen te onderhouden, te verfraaien en te moderniseren. Indertijd zijn die gebouwen echter op enkele jaren tijd neergezet.

Enkele dagen geleden heb ik in de pers iets over een blijvende bruikleen van een belangrijk kunstwerk door een bekende familie gelezen. We weten allemaal dat onze musea beter werken verwerven via aankopen of via schenkingen. Aangezien het werk steeds weer kan worden weggehaald, vind ik

bruikleen niet de geschiktste methode. Ik veronderstel dat de directeur de voorwaarden van deze bruikleen even kan toelichten. Mijn interesse gaat vooral uit naar de vooropzegtermijn. Ik veronderstel dat er op dit vlak afspraken zijn gemaakt.

Ik vind bruikleen nog om een andere reden geen geschikte methode. Zowel in het buitenland als in Vlaanderen hebben we veel voorbeelden gezien van mensen die een kunstwerk enkel omwille van de meerwaarde in bruikleen geven aan een museum. Hoewel ik mijn woorden wil wikken en wegen, kan ik het eigenlijk niet anders uitdrukken. Een kunstwerk dat jaren in een museum heeft gehangen, heeft een hogere verkoopwaarde. Dit is uiteraard niet de richting die onze musea moeten inslaan. Wie een kunstwerk aan een museum wil schenken, moet het helemaal schenken.

Iedereen weet dat mijn partij niet Belgicistisch is ingesteld. Nochtans waren wij niet de enigen die zich hebben geërgerd aan de aankoop van een werk van Pieter Breughel de Jongere door het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Brussel. Deze aankoop is een bewijs van wat iedereen eigenlijk al wist. Het werk is betaald met 135 miljoen frank van de Nationale Loterij, geld waarop Vlaanderen te weinig rechten kan laten gelden. Iedereen weet dat Pieter Breughel de Jongere eigenlijk een kopiist van zijn vader was. Zo weten we dat er van de Volkstelling van Bethlehem maar liefst veertien exemplaren bestaan. Dat dit werk voor 135 miljoen frank wordt aangekocht, is een staaltje van Brusselse politiek.

De Vlaamse aankooppolitiek is voor verbetering vatbaar. Ik weet dat de minister zich over de problemen van heel wat belangrijke instellingen dient te ontfemen. Het mecenaat zal dan ook een belangrijke rol moeten spelen. Ik denk hierbij vooral aan het mecenaat van bedrijven, vergelijkbaar met het Nederlandse Rembrandtfonds. Dit betekent uiteraard niet dat er binnen de Vlaamse begroting geen inspanningen kunnen worden geleverd.

Ik ben niet de enige die is geschokt door het feit dat de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse musea de Sint-Lucialegende, een interessant werk in de traditie van de Vlaamse Primitieven, niet hebben aangekocht. De directeur zal ongetwijfeld kunnen bevestigen dat dit werk eigenlijk in Vlaanderen thuishoort. Ik denk, horresco referens, dat dit merkwaardige schilderij zich nog steeds in een Brusselse kunsthandel bevindt. Het zal natuurlijk wel wat duurder zijn dan de 42 miljoen die in Londen werd geboden. Ik ken alle problemen van de kunsthandel en ik weet dat u aan veel noden moet

verhelpen, maar ik meen dat het welvarende Vlaanderen toch elk jaar een kunstwerk moet kunnen kopen, waarvoor dan de nodige reclame moet worden gemaakt. Daarvoor is het museum van Antwerpen het meest aangewezen. De Sint-Lucialegende zou wel beter in Brugge hebben gehangen, maar Antwerpen is het grootste museum.

De voorzitter : De heer Huvenne heeft het woord.

De heer Paul Huvenne : Ik wil het eerst hebben over de aankooppolitiek. Als museumdirecteur hoor ik natuurlijk heel graag dat een parlamentslid ons aanzet om kunstwerken aan te kopen. Een van de grote problemen die we hebben in Vlaanderen is dat onze collecties zo rijk zijn en op wereldvlak zo verbazingwekkend waardevol zijn, dat het verdraaid moeilijk wordt om een dergelijke collectie aan te vullen. Men kan ze wel aanvullen aan de basis, met allerlei historisch interessante dingen, maar daarvoor kiezen we niet. We kiezen ervoor werken op topniveau aan te kopen. Dat betekent dat ik, als ik een Rubens wil bijkopen die echt nog iets komt vertellen in mijn Rubenszaal, aan de minister moet vragen of ik geen half miljard frank kan krijgen. Ik vermoed dat de prijs van die orde zal zijn als er op 11 juli een Rubens wordt geveild bij Sotheby's.

Om die reden is het koepel-idee gegroeid. Men kent dat probleem van heel dure werken niet alleen in Antwerpen, maar ook in Gent en Brugge. Als we de collectie aanvullen, willen we dat doen in het licht van de 'collectie Vlaanderen'. We willen om te beginnen aanvullen via een collectieplan dat het breder ziet dan de eigen winkel. Dat is een eerste heel belangrijk feit.

Een tweede punt hierin is, dat we op een niveau komen waarop we tot nog toe onvoorbereid waren. Ik denk dat het topstukkendecreet daarvoor een juiste stap is : daarmee kunnen we inspelen op aankoopmogelijkheden. We moeten denken aan fondsvorming, en we zijn daar volop mee bezig. Vermits het geld er niet is om werken onmiddellijk aan te kopen, is het belangrijk dat we inspelen op gebieden waar het geld nog wel zit : de privé-sector. We moeten het verzamelen aanmoedigen, of er in ieder geval kennis van nemen. Als we de mogelijkheid hebben om het vertrouwen te winnen van de privé-verzamelaars, dan creëren we een klimaat dat gunstig is om het topstukkendecreet te laten werken. Dan creëren we namelijk een sfeer van vertrouwen waarin de eigen verzamelaars naar buiten durven komen met hun verzamelgoed in plaats van het weg te stoppen. Dan kunnen we dat werk ontsluiten voor het publiek en ook op het terrein een

soort goodwill ontwikkelen. Dat zal niet altijd zo zijn, maar in bepaalde gevallen kan dat inderdaad leiden tot een legaat. In andere gevallen, en daarom is het ook weer goed dat het samen met het topstukkendecreet gebeurt, kan men duidelijke afspraken maken.

Men creëert een sfeer waarin de eigenaars ook bereid zijn om te gaan onderhandelen, wanneer het werk dan toch moet worden verkocht, bijvoorbeeld bij een verdeeldheid in de familie. De museumpartner krijgt dan de eerste kans om het werk aan te kopen tegen een faire prijs, op voorwaarde dat de overheid dat geld bijeen kan brengen. Die afspraak is klaar en duidelijk. In die zin denk ik dat de bruikleen in heel het erfgoeddebat toch heel belangrijk is, en hebben we in ons verwervingsbeleid een belangrijke stap naar voren gezet, juist door het in te passen in een ruimer collectieplan.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, als u dat wilt, kan ik nog enkele zaken vertellen over het gebouw, maar eigenlijk heb ik die geschiedenis reeds aan bod laten komen.

Ik kan u ook nog wat bijkomende informatie geven over de investeringen die er in deze zittingsperiode gebeurden, maar ik weet niet of dat wordt gevraagd. De fondswerving en de fondsvorming zal geleidelijk aan gebeuren. Ik heb steeds gezegd dat er volgens mij een minimumbedrag van een half miljard nodig is om te kunnen werken. Ik ga er echter niet van uit dat de overheid dat kan blijven ophoesten. Ik denk dat we echt moeten uitkijken naar interessante vormen van PPS, waarbij schenking, successierechten, schenkingsrechten, belastingvermindering, enzovoort worden betrokken. We moeten daar in de toekomst echt werk van maken. We kunnen als overheid niet op tegen het privé-kapitaal dat aanwezig is op die markt. Ik geef dat grif toe. We kunnen alleen zorgen, door een voorzichtige politiek, dat we dit niet opdrijven. Maar het is een ongelijke strijd. Daarom vind ik dat we de privé-sector mee moeten krijgen in onze pogingen die topstukken te verwerven.

De heer Paul Huvenne : In de wereld van vandaag vergeet men al te vaak dat er in museumland twee grote tradities zijn. Die zijn historisch gegroeid door de Franse revolutie. Landen die zich toen onder het Franse regime bevonden hebben gekozen voor een systeem waarin alles wat cultuur en welzijn behelsde een taak van de staat werd. Landen aan wie die revolutie voorbijging zijn blijven hangen bij het systeem van het ancien régime, waarbij de privé-sector opkomt voor welzijn en cultuur. Vooral in Angelsaksische landen als Ame-

rika is dat blijven leven. Daar zijn musea vaak 'trustees', instellingen met een speciaal juridisch systeem die afhangen van de welwillendheid en het vermogen van degenen die daarin willen participeren. Ze hebben het grote voordeel dat ze traditioneel veel dichterbij het publiek zijn gebleven. Bovendien werken ze in een juridisch en fiscaal systeem dat daarop is afgestemd. Dat fiscaal systeem trekt het privé-publiek aan.

Minister Bert Anciaux : Natuurlijk is er daar wel een dualiteit. Een combinatie van beide zal het beste zijn.

De heer Paul Huvenne : Inderdaad. Ons continentale systeem is ideologisch veel correcter, maar we bevinden ons in een tijd waarin we op zoek moeten gaan naar een combinatie. We moeten in Europa een model ontwikkelen dat die systemen van het noorden en die van het zuiden met elkaar verbindt. Dat is aan het gebeuren, ook bij ons. Dat is een verheugende evolutie.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de minister, hebt u terzake al bepaalde stappen gezet ten opzichte van federaal minister Reynders ? We kennen die tax shelter al uit de filmsector. Dat kwam hier al veelvuldig aan bod. De heer Huvenne heeft het over een combinatie van 'the best of both worlds'. Wat hebt u al concreet gedaan terzake ?

Minister Bert Anciaux : We hebben daarover al enkele voorstellen op papier gezet, en die ook al eens overgemaakt. Ik wil echter het dossier van de tax shelter voor de film niet belasten. Ik wil dat eerst beklonken zien alvorens een tweede offensief in te zetten. Als ik de beide elementen koppel, dan vrees ik dat het eerste niet van de grond komt.

De heer Dany Vandenbossche : Alle disciplines komen nu natuurlijk aanzetten met die tax shelter. Ook de musicalsector verklaarde eergisteren er iets in te zien. In Nederland had men het idee dat de tax shelter een soort cultuurfonds zou opleveren, dat de cultuursector, en dus ook de filmsector, zou subsidiëren.

Er is het plan om een koepel voor oude kunst te vormen, tussen Gent, Brugge en Antwerpen. Hoe ver staat het met dat dossier ? Ik heb begrepen dat men terzake al een hele weg heeft afgelegd, maar hoe ziet dat er in de praktijk uit ?

De heer Paul Huvenne : Er is een grondig rapport opgesteld door PricewaterhouseCoopers (PWC). Daar gaan we ons met de leden van de koepel en met de administratie over buigen. Dat rapport is

het resultaat van een doorlichting, in ruggespraak met de deelnemers. Het heeft geleid tot een goede formulering van een mission statement, een verklaring hoe we willen samenwerken. Daarbij is het duidelijk dat iedereen zijn identiteit behoudt, maar wel binnen een koepelstructuur. We willen zaken realiseren die we zinvol vinden. Het collectieplan is daar niet onbelangrijk in. Musea zitten met het feit dat er evenementen moeten plaatsvinden, zoals nu in Brugge. Voor 2005 plannen we een groot evenement in Antwerpen. Gent zou er eventueel ook nog één willen doen. Die koepel zou een zeer goede manier zijn om dat gecoördineerd te laten verlopen, zodat we elkaar geen stokken in de wielen steken.

Dat rapport van PWC ligt voor. Zodra men in Brugge door de grote drukte heen is, moeten we opnieuw bekijken welke aanbevelingen we zo alvast kunnen waarmaken. Er zijn een aantal juridisch heel gecompliceerde aanbevelingen. Dat moeten we met de administratie bekijken. Een aantal aanbevelingen hebben financiële consequenties. Daarvoor moeten we onze middelen bekijken.

Ondertussen zijn we wel al gestart met op basis van het museumdecreet via de Vrienden van het Museum van Gent een coördinator aan te stellen. Ik heb iemand een serieus werktijdequivalent opgelegd om vanuit ons huis mee te werken aan de koepel. Voor Antwerpen hebben we een proefproject opgestart om met een wetenschappelijk medewerker samen te werken in het Rubenianum om te bekijken wat we aan die kant kunnen realiseren. We evalueren dat maandelijks. Op het einde van het jaar beslissen we dan hoe we daar verder mee kunnen gaan.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Is het de overtuiging dat er een eigen culturele instelling en een eigen museum moet zijn, en wil men daar dan ook de verantwoordelijkheden voor nemen als eigenaar en als organisator van die instelling ? Indien die keuze wordt gemaakt, spelen daar eigen regels en eigen verantwoordelijkheden. Dit is mijn uitgangspunt : ook al is het historisch op een bepaalde manier gegroeid, toch is het wel een opdracht voor Vlaanderen om deze instelling onder de vleugels te houden en te koesteren.

Ik heb met verbijstering gekeken naar het organogram. Het enige wat daarmee duidelijk werd, was de enorme onduidelijkheid om in een dergelijke context te werken. Ik heb het al eens gehad over 'gekleusterd zijn door papieren handboeien'. Ik heb hier ook de tekst van de heer Huvenne waarin hij

stelt dat de plaats en de verantwoordelijkheid van het KMSKA juridisch, administratief, boekhoudkundig en beheerstechnisch niet duidelijk zijn. Hij vraagt om een uitklaring. De rapporteringskanalen zijn niet doelmatig. Dit moet inderdaad vrij moeilijk werken zijn. Als ik dan ook nog hoor dat de boekhouding op het Orafin-systeem moet worden afgestemd, is het helemaal hectisch.

Het is mijn overtuiging dat er in een dergelijke culturele instelling een opsplitsing is van het zakelijk leiderschap en het artistieke. Dat zijn andere profielen. Het moeten andere mensen zijn. Men kan niet van één persoon vragen om de twee te beheeren. Een toelating waarin al voorzien werd bij de begrotingscontrole 2001 en vandaag nog niet gerealiseerd is, daar stel ik me toch wel vragen bij. Er zijn natuurlijk wel profielen waarvoor men meer tijd nodig heeft omdat het zulke unieke profielen zijn, maar dat is hier toch niet echt het geval. Als men in dit geval met zo'n termijn rekening moet houden om een dergelijke noodzakelijke aanwerving te doen, dan hou ik mijn hart vast.

Ik heb met heel veel genoeg de grote lijnen gehoord van een verzelfstandigde instelling via beheersovereenkomsten, resultaatsverbintenissen en autonomie voor de invulling van de opdracht. Dat is inderdaad de toekomst. Ik heb wel de volgende vraag naar aanleiding van de begrotingscontrole en de oprichting van de stichting De Brakke Grond. In dat kader hadden we gezegd dat we misschien toch eens moesten bekijken of dit juridisch geen beter instrument was dan het EVA-kader dat vandaag wordt geschapen in de voorstellen die circuleren. Ik wil erop aandringen dat men dit eens zou bekijken. Wat is het meest aangepaste en meest efficiënte instrument om mee te werken ?

Dat zijn dus mijn twee fundamentele vragen. Ten eerste, beschouwt men het als een taak van Vlaanderen om deze eigen instelling te behouden met de daaraan gekoppelde verantwoordelijkheden ? Ten tweede, wat is de meest optimale structuur om toch op een dynamische manier een dergelijke instelling te leiden ?

Tot slot heb ik nog een heel praktische vraag. De vermindering van de middelen bij de begrotingscontrole werd door de minister verantwoord met de gegevens dat er een dermate groot overschot is dat blijkbaar structureel is en dus jaarlijks groter wordt, zodat men vandaag geen bijkomende middelen zal geven om in een reserve te steken. Ik stel het misschien iets te wit-zwart voor. De zaak ligt iets genuanceerder. Mijnheer Huvenne, zijn er inderdaad reserves ? Indien ja, van waar komen die ?

Worden die nog elk jaar groter ? Hebt u begrip voor de aangehaalde argumentatie ?

De heer Paul Huvenne : De gemeenschap heeft een taak uit te voeren. Dat is ook de reden waarom McKinsey een bench marking heeft uitgevoerd. Het gaat eigenlijk om een beheersmatige beslissing waarvoor de minister moet kiezen.

Het aanstellen van een zakelijk leider lijkt op een processie van Echternach. Dit wordt veroorzaakt door de juridische structuur. Het kader dateert van 1993. Er is een nieuw statuut voor het personeel sinds 1997. Het heeft geduurd tot juni 2001 vooraleer de regering de compatibiliteit van al de functies met de nieuwe heeft goedgekeurd.

Ondertussen hebben we een nieuw kader opgesteld volgens de regels van de doelmatigheidsanalyse. Daarna is er die fameuze PIP/PEP gevolgd. We zitten wat dat betreft in het peloton. Men is nu volop bezig om na te gaan hoe de instelling er moet uitzien. Dat heeft zijn tijd nodig.

Dit maakt echter dat er nog altijd geen nieuw kader is. Men kan slechts aanwerven binnen een zeer strikt afgesproken marge. Mijn profielbeschrijving voor een zakelijk leider dateert van maart 2001. Om budgettaire redenen bleek dat we geen A2A kunnen aanwerven. Sinds april 2002 is er iemand met een licentiaatsdiploma die onze administratie verzorgt.

Het museum heeft echter een directeur nodig die fondsen kan beheren. Vorig jaar bleek al dat dit binnen de normale regels niet mogelijk was. Daarom heeft minister Anciaux beslist om een deel uit de dotatie te halen zodat de zakelijk leider wel kan worden aangesteld. Toen dat achter de rug was, dachten we dat de problemen waren opgelost. Toen kwam echter de administratie op de proppen. Een A2 is immers een bevorderingsfunctie. We kunnen op dit moment geen statutair personeelslid aanstellen. We moeten dus kiezen voor een contractueel. Daarvoor moet echter een zeer ingewikkelde procedure worden doorlopen. De motivatie voor aanwerving ligt nu bij minister Van Grembergen, als minister bevoegd voor Ambtenarenzaken.

Minister Bert Anciaux : Een bevorderingsfunctie is van toepassing voor mensen die al zijn aangeworven. Indien de zaak goed wordt opgevolgd, dan moet die op 3 à 4 maanden afgerond zijn. In dit geval moet ook minister Van Grembergen zijn zeg doen. Het doorlopen van de eerste procedure heeft echter een jaar geduurd. Men kan daarbij niet spre-

ken van slechte wil. Het is echter niet mijn taak om na te gaan of de zaak wel wordt opgevolgd.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Die stroefheid toont aan dat de structuren moeten worden aangepast. Het is een slechte zaak dat na anderhalf jaar wachten een vacature nog niet kan worden ingevuld.

Minister Bert Anciaux : Voor alle duidelijkheid wens ik te verwijzen naar pagina 246 van *Parl. St. VI. Parl.*, 2001-2002, 19-C/1 met betrekking tot het ontwerp van decreet houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002. Ik verwijs daarbij naar de aangepaste begroting 2002 van het KMSKA. Daar ziet u dat het verschil in overgedragen saldo van 2001 in de initiële begroting 2002 372.000 euro bedraagt. In de aangepaste begroting 2002 was het overgedragen saldo gestegen tot 1,498 miljoen euro.

De discussie met de begrotingsafdeling had betrekking op het al dan niet belasten. De argumentatie die door de heer Huvenne in het kader van de technische begroting werd overgemaakt, werd niet in haar totaliteit aanvaard.

Mevrouw Mieke Van Hecke : U zegt dat de verantwoording niet aanvaard werd. Ik wil er wel op wijzen dat wij die nooit gehoord hebben.

De heer Paul Huvenne : Ook wat dat betreft, zijn wij gezamenlijk het slachtoffer van het systeem. Dat zou moeten veranderen.

Bekijk maar eens het organogram. We moeten inhaken op de afdeling Beeldende Kunst om al onze financiële verrichtingen te laten gebeuren ten aanzien van WVC. We kunnen onze begroting dus niet eens zelf verdedigen. Ik moet die indienen bij de heer Verlinden, maar op de bespreking zelf ben ik niet aanwezig. Ik heb daar eigenlijk geen toegang toe. Echt waar ! Het systeem maakt dus dat ik mijn cijfers moet indienen via de administratie en dat ik niet eens zelf kan aanvoelen of mijn verdediging wel de juiste teneur heeft.

Minister Bert Anciaux : Dat verwondert mij. Ik wil er hier trouwens op wijzen dat ikzelf als minister niet aanwezig ben op de technische begrotingscontrole.

De heer Paul Huvenne : Ik laat wat dit aspect betreft een tweede bijlage bij het verslag voegen, met een ontwerp van de slechts gedeeltelijk aanvaarde begroting die werd ingediend bij de technische bilaterale (zie bijlage 2). Het bedrag van de over-

dracht moet in uw oren indrukwekkend klinken. De grote oorzaak daarvan is Orafin. Weet u dat wij heel Orafin moeten doen met één computerlijntje ? Dat werk verloopt enorm traag en bovendien was men in Brussel vergeten ons in te schakelen in de Orafin-opleiding.

Toch zijn er in die overdracht nog andere aspecten te vermelden. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan onze tentoonstellingen waarbij we verplicht worden af te stappen van onze annualiteiten. Ik denk ook aan de aard van onze werking, meer bepaald aan de restauraties die maken dat bestellingen en engagementen budgettair moeilijk in één jaar in te passen zijn. Wij zijn nu eenmaal geen administratie.

Het was een hele samenloop van omstandigheden. Bovendien is onze boekhouder ervandoor gegaan waardoor we een reddingsoperatie moesten doorvoeren. De Abafim heeft er zeven maanden over gedaan om toe te geven dat alles in orde was. Wij hangen af van de controle van de Abafim. Het gaat om een soort samenwerking waardoor het financiële beheer niet aan de normale snelheid kon gebeuren.

De positieve kant van het verhaal mag ook worden benadrukt. Het invoeren van Orafin en de opvang van het foute beheer van de rekenplichtige die ervandoor is gegaan, heeft tot gevolg dat we opnieuw een ingenieur in huis hadden die zich ten volle achter de zaak heeft gezet. Ook een personeelslid van niveau C heeft zich volledig in de boekhouding ingewerkt. Na juni 2001 konden we een eerste aanwerving doen van een nieuwe professionele boekhouder. We hebben ook een paar mensen van T-interim aan het werk gezet. Op de noodtoestand werd dus heel actief gereageerd.

Het gekke beeld van de overdracht is niet te vermijden. Het geld ervan ligt volledig vast, want het is Orafin-geld dat artikel per artikel beschreven is. Ik heb dus geen pakje geld voorhanden. Dat probleem moet nog worden opgelost.

De voorzitter : Het blijft hallucinant. Ik hoop dat de zaak zo snel mogelijk opgelost raakt en dat u het nodige geld kunt uitgeven. Het kon immers niet worden uitgegeven omwille van boekhoudkundige, technische en administratieve problemen.

De heer Jo Vermeulen : Mijn vraag sluit aan bij het korte werkbezoek dat we u onlangs hebben gebracht. U verwees ernaar dat McKinsey bereid was om krijtlijnen en beleidsopties uit te tekenen. Wat is de stand van zaken ? Wat is de timing ? Zijn er reeds prioriteiten vastgelegd op het vlak van de

collectie, de publiekswerking, het gebouw en de omgeving ?

De heer Paul Huvenne : Het rapport van McKinsey is klaar sinds februari. Het bevat een doorlichting en een stappenplan. Het bevestigde in de eerste plaats onze aanpak via krijtlijnen. Het stond ons toe om met de mensen uit de afdelingen een realistisch prioriteitenplan op te stellen. Het zou ons te ver leiden om daar gedetailleerd op in te gaan. Het plan bevat een goede positionering van het museum in het museumlandschap, het bevat een goede mission statement en een goede slotanalyse. Het bevestigt de werking binnen de afdelingen collectie, behoud en beheer, collectieonderzoek, publiekswerking, administratie en logistiek. Voor elk van die pijlers werd een traject uitgewerkt op drie niveaus : wat kan worden gerealiseerd met de huidige middelen, wat in een volgende stap – waarbij de koepel centraal staat – moet worden gerealiseerd en wat in een derde stap kan gebeuren om echt internationaal te gaan. We hebben geopteerd voor een projectmatige werking. Elke stap die wordt gezet wordt in een projectformule gegoten. Het project wordt begroot, de werktijdequivalenten worden ingeschat en de timing wordt opge maakt.

De prioriteiten heb ik reeds naar voren gebracht. We zullen de museumfuncties stapsgewijs realiseren : het behoud en beheer en het herstel van de collectie. Het Memlingproject is een van onze projecten. Het collectieonderzoek wordt beperkt tot de eigen collectie, want vroeger waren een aantal geleerde dames en heren die elk hun eigen programma uitvoerden. De onderzoekers beperken zich nu tot het onderzoek van de catalogus. Het is hun taak om een goede catalogue raisonné te maken van de eigen collectie als onderbouw van het collectieplan Collectie Vlaanderen.

Op het vlak van behoud en beheer is het van belang dat we moderniseren en bijbenen op het vlak van de informatica. Op het gebied van de publiekswerking zullen we werken via een publieksplan. Daarom hebben we een coach aangetrokken. De resultaten van onderzoek, behoud en beheer moeten veel sneller aan het publiek worden voorgesteld. Het Memlingproject is daar een goed voorbeeld van.

Voor het aspect administratie en logistiek is het heel belangrijk dat onze bibliothecaris zich volledig aan het omscholen is tot informatiemanager. We bouwen een management uit dat helemaal is toegespitst op de specifieke taken van een museum.

Ik heb het McKinsey-plan bij ter inzage. Het zijn twee heel dikke boeken. Misschien kunnen de mensen van McKinsey het eens komen toelichten, ook aan het kabinet.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer Huvenne, als uw instelling KMSKA zou evolueren naar een EVA, zal de werking dan dynamischer en soepeler verlopen ? Welke stroefheden zult u dan niet meer tegenkomen ? Wat is dan de verbetering ?

De heer Paul Huvenne : De eerste grote verbetering is duidelijkheid. Nu zitten we met een heel ingewikkeld administratief kluwen.

Minister Bert Anciaux : De EVA-structuur heeft als groot voordeel dat de aansturing uitdrukkelijk gebeurt door één duidelijk instrument, namelijk de beheersovereenkomst. Bovendien valt heel de werking onder de verantwoordelijkheid van de eigen structuur, de juridische rechtspersoon die de EVA is, en de raad van bestuur daarvan.

In de tabel zien we dat er maar twee zaken overblijven. De raad van bestuur van het KMSKA zal door de regering worden aangeduid, en draagt de volle verantwoordelijkheid voor het personeel. Verder wordt de organisatie aangestuurd door middel van een beheersovereenkomst met de minister van Cultuur. Al de andere afdelingen : gebouwen, beeldende kunst, statutaire aangelegenheden en wetenschappen vallen weg.

Wel wordt momenteel nog bestudeerd welke aansturing eventueel gemeenschappelijk zou kunnen zijn voor de vijf wetenschappelijke instellingen. Het zal ten hoogste gaan om een aansturing door de minister van Cultuur. Alle administratieve rompslomp valt weg.

Er is inderdaad enveloppefinanciering.

De heer Marino Keulen : Het zal hoe dan ook transparanter en efficiënter zijn. Maar zult u dan niet de interne structuur moeten uitbreiden ?

Minister Bert Anciaux : In de terminologie van het beter bestuurlijk beleid heet het dat een MOD, een managementondersteunende dienst, in het EVA wordt opgenomen, zoals ook in de rest van de toekomstige administratie, in het departement en de IVA's. Het personeel dat nu voor het KMSKA zou moeten werken in de verschillende diensten, moet worden opgenomen in de personeelsuitbreiding van de EVA.

De voorzitter : Ik dank de deelnemers aan deze gedachtewisseling. De vergadering is gesloten.

De verslaggever,

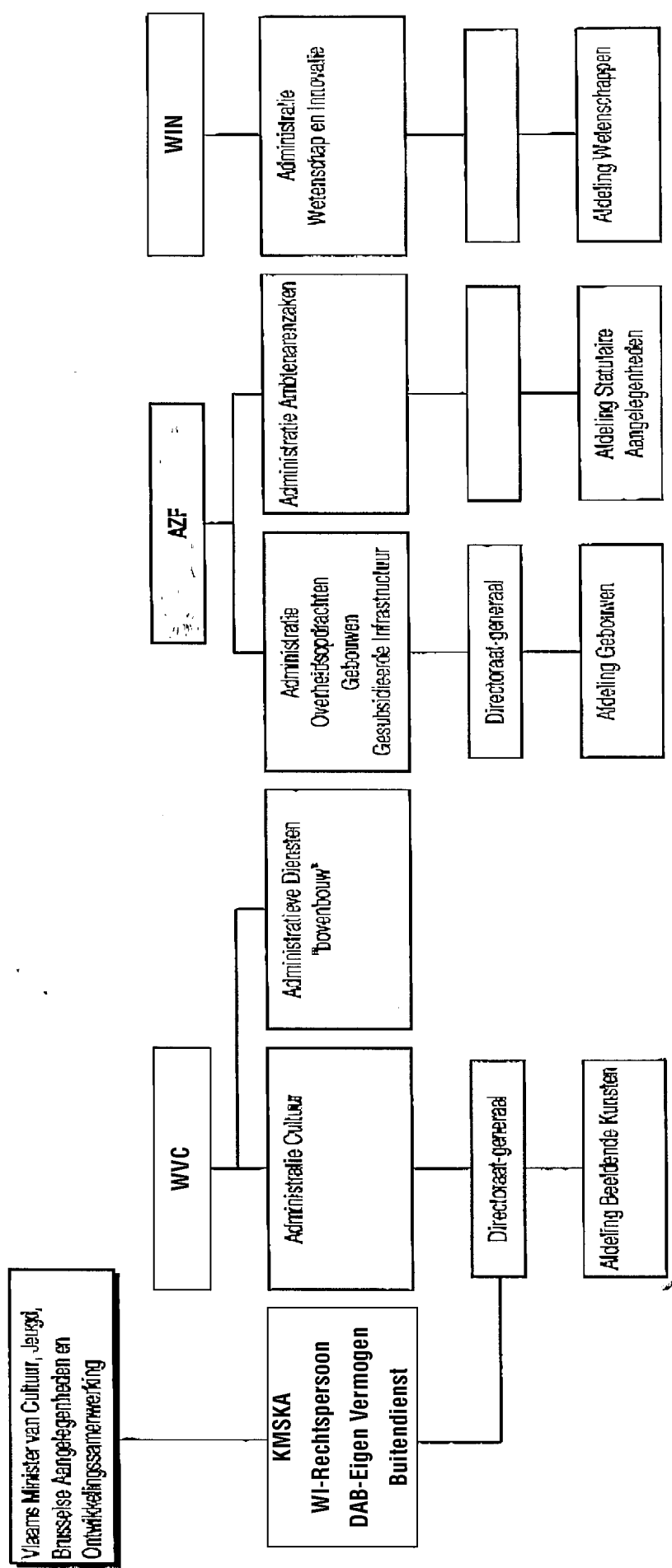
Mieke VAN HECKE

De voorzitter,

Jos STASSEN

BIJLAGE 1

Organogram van het KMSKA

BIJLAGE 2

Ontwerp van de slechts gedeeltelijk aanvaarde begroting KMSKA
die werd ingediend bij de technische bilaterale.

KONINKLIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN TE ANTWERPEN (KMSKA)

Aangepaste begroting 2002

(in duizend euro)

ONTVANGSTEN			
ESR Code	Omschrijving	Initieel 2002	Aangepast 2002
08.20	Overgedragen saldo	372	1503
16.01	Inkomgelden en rondleidingen	541	541
16.02	Publicaties	102	102
16.03	Diverse ontvangsten	25	25
38.01	Schenkingen en legaten	0	0
38.02	Sponsorgeld	82	82
46.10	Dotatie (PR 45.3 - BA.41.01)	2.311	2.061
46.4	Wep-plus Vitamine W tussenkomst RVA/VDAB	12	12
Totaal ontvangsten		3.445	4.326

UITGAVEN					
ESR Code	Omschrijving	Initieel 2002		Aangepast 2002	
		GVK	GOK	GVK	GOK
11.01	Lonen en sociale lasten	976	976	976	1.031
11.02	Wep-plus Vitamine W	22	22	22	22
12.11	Algemene werkingskosten	1.926	2.000	1.926	2.610
74.20	Verwervingen van overig materiaal; niet verdeeld	100	125	100	159
74.50	Verwervingen van waardevolle voorwerpen	297	322	297	504
Totaal uitgaven		3.321	3.445	3.321	4.326

ONTVANGSTEN RESERVEFONDS			
ESR Code	Omschrijving	Initieel 2002	Aangepast 2002
	Overgedragen saldo	34	34
	Toewijzing	0	0
Totaal ontvangsten		34	34

UITGAVEN RESERVEFONDS			
ESR Code	Omschrijving	Initieel 2002	Aangepast 2002
Totaal uitgaven		0	0

SALDO RESERVEFONDS			
ESR Code	Omschrijving	Initieel 2002	Aangepast 2002
Totaal saldo		34	34

KMSKA : verantwoording overgedragen saldo 2001- 2002

Er zijn drie belangrijke redenen aan te halen om het bedrag van het belast saldo te verklaren. Ten eerste houdt de werking van het museum een aantal jaaroverschrijdende projecten (zoals tentoonstellingen, restauraties en publicaties) in. Ten tweede werd, ten gevolge van een arbeidsintensief onderzoek, uitgevoerd met medewerking van de afdeling accounting met het oog op het consolideren van de financiële organisatie van het KMSKA, de afwerking van een reeks dossiers vertraagd en tijdelijk uitgesteld. Ten derde ging de introductie van een nieuw financieel systeem (ORAFIN) gepaard met de gebruikelijke opstartproblemen. Dit veroorzaakte vooral in het laatste kwartaal een vertraging bij de afhandeling van de financiële dossiers.

11.0 Lonen en sociale lasten

De aangegane verbintenissen voor lonen en sociale lasten gaan naar de weddes van de contractuelen DAB voor de maand december, de betaling van de gidsen voor de maand december, de bedrijfsvoorheffing en RSZ-bijdragen 4de kwartaal 2001, de RSZ-achterstallen en eventuele boetes en de zondagsprestaties van de suppoosten voor de maand december.

12.11 Algemene werkingskosten

De aangegane verbintenissen op de hoofdrubriek 'algemene werkingskosten' zijn grotendeels te wijten aan de talrijke tentoonstellingsprojecten die in volle voorbereiding zijn : Het Groeningemuseum te gast, Rik Wouters, tentoonstelling rond Memlinc-restauratie, Rubensprenten, Heerlijke Primitieven, Vrouwelijke surrealistische kunstenaars Baes en Graverol, Vredemann De Vries, Van Bouts tot Botero.

Voorts is er de voorbereiding van een nieuwe bestandscatalogus en een jaarboek. Daarnaast is het productieproces van tal van publicaties al dan niet naar aanleiding van de bovengenoemde tentoonstelling aangevat.

De geplande uitbreiding en vernieuwing van de informatica (hard- en software) voor de collectieregistratie is naar het einde van het jaar verschoven. Het KMSKA heeft steeds een pilootfunctie in de informatisering van het museale veld uitgeoefend en wil deze blijven behouden. Nu de Afdeling Beeldende Kunst en Musea de collectieregistratiesoftware IMC-modules ter beschikking heeft gesteld van de Vlaamse musea wil het KMSKA hierbij als overkoepelend steunpunt, dat (database-) hostingservices aanbiedt, fungeren. Doch de problemen bij de implementatie van dit softwarepakket in een aantal Vlaamse musea waren dermate groot dat het gehele project is afgeblazen. De betrokken firma heeft ondertussen haar activiteiten stopgezet. De Afdeling Beeldende Kunst en Musea heeft hierop een voorstel geformuleerd voor deelname aan een nieuw project met een andere software van de firma Adlib Information Systems. Omdat het KMSKA buiten het museumdecreet valt en bijgevolg zelf moet instaan voor de aankoop van hard- en software heeft het beslist deze nieuwe collectieregistratiesoftware grondig te onderzoeken vooraleer over te gaan tot de aankoop ervan. Derhalve dienen de benodigde fondsen beschikbaar te blijven. Tegelijkertijd heeft het KMSKA onderzoek gedaan naar een alternatief voor deze software waarbij ook terdege rekening wordt gehouden met de mogelijkheden om de bibliotheek te informatiseren. De projecten rond de vernieuwing van de bibliotheeksoftware en de retrospectieve catalografie worden thans gekaderd in de oprichting van een Koepel Vlaamse Musea. De vernieuwing van

de netwerkbekabeling is een project van langere duur dat in aanbesteding is en wacht op uitvoering begin 2002.

Bij het opmaken van het belaste saldo in deze hoofdrubriek werd rekening gehouden met de kosten voor lopende (onderhouds-)contracten (klimaatregelsysteem, brandbeveiliging, inbraakbeveiliging, fotocopieertoestellen), de laatste rekeningen en eindafrekeningen voor de nutsvoorzieningen (electriciteit, gas, water, telefonie, datacommunicatie), enkele middelgrote infrastructuurwerken in functie van de bovenvermelde tentoonstellingen, die aanbesteed zijn maar pas later kunnen uitgevoerd worden.

Daarnaast lopen talrijke kleinere projecten rond publiekswerking, promotie, huisstijl, outsourcing van projectcoaching, consultancy (ORAFIN) en opleidingen.

74.20 Verwerving van overig materiaal : niet verdeeld

Beveiliging en ICT vormen de grootste bestanddelen van het belast saldo van hoofdrubriek 74.20. Voor wat betreft de informatica-infrastructuur zijn nog een drietal dossiers lopende : de verdere vernieuwing van de PC's, de aanschaf van een beeldenserver en de vernieuwing van de netwerkbekabeling. Hetzelfde geldt voor de overschakeling van het oude kassasysteem naar een nieuw systeem dat elektronische betaling en de euro ondersteunt. De vastleggingen voor beveiliging zijn gegaan naar de aankoop van lockers en beveiligde kapstokken voor een onbemande vestiaire.

74.50 Verwerving van waardevolle voorwerpen

Sinds 1999 wordt geopteerd om restauraties prioritair te behandelen. Een aantal van de ondertussen aangevatte restauratiedossiers kunnen omwille van de aard van de benodigde technische ingrepen slechts op lange termijn uitgevoerd worden. Reeds vorig jaar kondigden we in de verantwoording van het belast saldo aan dat dergelijke langlopende projecten naar alle waarschijnlijkheid ook het overgedragen saldo van de eerstvolgende jaren blijven beïnvloeden. Het belangrijkste project is hier de restauratie (reiniging, fixeren, mastieken en retoucheren) van 'Het Schuttersfeest', Meester van Frankfurt, invnr. 529. Daarnaast zijn er de conservatiebehandelingen ter voorbereiding van de Rik Wouters-tentoonstelling en de structurele behandeling van een aantal houten dragers.